

o důvody plenárního rozhodnutí býv. vídeňského nejvyššího soudu čís. 2540/1900, které porovnáním odstavce třetího §u 23 tiskového zákona, s ustanovením §u 9 odstavce druhý tisk. zákona, s oním se shodujícím a s příklady v obou zákonných statích uvedenými, dochází k závěru, že ze zákazu vyvěšování (vylepování) a rozšiřování měly být vyňaty jen tiskopisy, u nichž nelze snadno předvídati zodpovědnost před trestním zákonem. Odvolací soud však přehlíží, což ostatně i v dalších důvodech téhož rozhodnutí výslovně vytknuto, že zodpovědnost taková nastává již i tehdy, když obsah jest po případě vhodným, by ohrožoval veřejný klid a pořádek vůbec, byť i v konkrétním případě ne právě způsobem, trestnímu zákonu se přičítám, ježto plakáty s takovým obsahem přesahují stejně, jako tiskopisy s obsahem trestným, zájem ryze místní, týkající se zájmů státních, takže nelze je zařadit mezi tiskopisy, sloužící jen potřebám místním ve smyslu třetího odstavce §u 23 tisk. zák. Že jen místním potřebám neslouží plakát s výzvou ke vstupu do komunistické strany, o tom nemůže dle toho býti pochybností. Obsah jeho je ryze politický a přesahuje již proto místní zájmy. K tomu přichází však, že neobmezuje se plakát ten na výzvu k dělníkům a dělnicím, by vstupovali do komunistické strany, nýbrž snaží se tendenčním vyobrazením tříd nedělnických výzvu tu odůvodnit ve smyslu komunistických hesel, zároveň znázorňuje, že četnictvo slouží jen ochraně této části občanstva, oddané prý přepychovému životu, na úkor tříd pracujících, čímž naráží obsah jeho přímo na trestní zákon. Že vyobrazení takové jest způsobilým, ohrožovat veřejný klid a pokoj, netřeba zvlášť odůvodňovati. Počítaje plakát ten k tiskopisům, v §u 23 odstavce třetí tisk. zák. uvedeným, porušil odvolací soud zákon v této jeho stati. Pokud se týče odůvodnění výroku osvobozujícího po stránce subjektivní, přehlíží odvolací soud, že zdánlivá domněnka obžalovaného Josefa S-y neobsahuje v postatě než dovolávání se omylu o okolnosti, zda jest třeba k vyvěšení plakátu povolení ve smyslu §u 23 odstavce druhý tisk. zákona, pokud se týče, zda obsah dotyčných plakátů vyžaduje zkoumání okresní správou politickou čili nic. Omyl takový nemohl dle §u 3 a 233 tr. zák. obžalovaného sprostiti viny, ježto tu jde o omyl právní, totiž o omyl v trestních předpisech tiskového zákona, nikoliv o omyl skutkový, jak toho vyžaduje trestnost vylučující důvod §u 2 písm. e) tr. zák. Bylo proto dle §§ů 33, 479 a 292 tr. ř. uznati o zmatečné stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem, jak se stalo.

Čís. 1529.

Zločin veřejného násilí rušením míru domovního podle §u 83 tr. zák.

Pokud vniknutí do kostela zakládá skutkovou podstatu tohoto zločinu.

»D o m e m« se rozumí jakákoliv stavení na rozdíl od pozemků nezastavených bez ohledu na to, zda jsou veřejně přístupna čili nic; spadají sem i kostely a budovy veřejných úřadů.

»V n i k n u t í m« se rozumí každé vstoupení do domu, které nastalo proti vůli oprávněného držitele nebo jeho zástupce, ať již vůle

byla projevono výslovně nebo se dala podle celého stavu věci předpokládati. Oprávněným držitelem římsko-katolického kostela jest farář k jeho používání oprávněný.

Znak »s e b r a n ý c h l i d í« dlužno spatřovati již v tom, že aspoň tři pachatelé jednají ve vědomém spolupůsobení při vniknutí, při čemž není třeba, by byli již předem o vniknutí domluveni.

»N á s i l í m n a o s o b á c h« jest rozuměti jak násilí fysické, tak i násilí psychické, t. j. nebezpečnou pohrůžku, která se vyznačuje znaky veřejného násilí podle §§ 98 písm. b), 125, 190 tr. zák.

»N á s i l í m n a j m ě n í a s t a t k u« rozumí se každé svémocné nakládání s věcmi, které jsou v držení oprávněného, třeba by útok na tyto věci neměl za následek poškození jejich podstaty; spadá sem rozsvícení kostelních svíček, nepřipustné použití kostelních zvonů, odejmutí klíčů ze sakristie k otevření kostelních dveří, nikoliv bohoslužebný úkon sám o sobě.

K »o s o b á m d o m á c í m« počítá se každá osoba, která se zdržuje v domě se svolením oprávněného nebo za takových okolností, že lze předpokládati, že by jí oprávněný v domě ochrany neodepřel (věřící, konající v kostele pobožnost).

P o s t r á n c e s u b j e k t i v n í vyžaduje se vědomí pachatele, že vniká do domu proti vůli oprávněného, a aby byl pachatel ovládán úmyslem a vůlí, dopustiti se násilí, po případě, by pojal v úmysl a vůli i případ, že k násilí skutečně dojde (dolus eventualis).

Z několika spolupachatelů odpovídá jeden za násilí, spáchané druhým, jen tenkrát, jednali-li všichni ve vědomí součinnosti společného podnikání, ztotožnil-li se jeden každý z nich s násilnou činností druhého a dával-li, ať již výslovně nebo mlčky na jevo, že souhlasí s vykonáním násilí nebo že výkon násilí vyhovuje jeho e v e n t u a l n í m u z l é m u ú m y s l u.

(Rozh. ze dne 5. března 1924, Kr I 197/23.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Františka D-ého, Karla D-ého, Josefa M-ého, Karla D-a, Petra N-a, Josefa D-ého, Josefa Č-a, Josefa P-a, Bohumila U-a, Josefa O-y, Antonína P-y, Josefa J-y, Jaroslava J-e a Pavla K-a do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 31. ledna 1923, pokud jím byli obžalováni František D-ý, Karel D-ý, Josef M-ý, Karel D., Petr N., Josef D-ý, Josef Č., Josef P., Bohumil U., Josef O., Antonín P., Josef J., Jaroslav J. a Pavel K. uznáni vinnými zločinem podle Šu 83 tr. zák., obžalovaný Josef D-ý mimo to zločinem spoluviny na zločinu veřejného násilí podle §§ 5, 83 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti dle čís. 4, 9 a) a 10 Šu 281 tr. ř. a jest, pokud jde o zločiny veřejného násilí podle

§§u 83 a 5 a 83 tr. zák., odůvodněna s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., pročez nebylo třeba zabývat se ostatními uplatňovanými důvody zmatečnosti. V obou případech, sloužících za základ obvinění pro zločin dle §u 83 tr. zák., jde, jak dne 20. listopadu 1921 tak dne 26. prosince 1921 o zločin veřejného násilí, spáchaný rušením míru domovního, pokud se týče o spoluvinu na tomto zločinu v případě ze dne 26. prosince 1921 u obžalovaného Josefa D-ého. Zločinu veřejného násilí rušením míru domovního se dopouští — pokud to v tomto případě přichází v úvahu — kdo s více lidmi sebranými vnikne do něčího domu nebo příbytku a tam vykoná násilí na jeho osobě nebo na jeho lidech domácích, na jmění a statku. Spoluvínikem ve smyslu §u 5 tr. zák. jest, kdo přispěl způsobem §u 5 tr. zák. k objektivnímu uskutečnění tohoto zločinu, jak právě byl skutkově uveden. Jak nauka, tak i judikatura měly dosti příležitosti, by se obíraly skutkovou podstatou zločinu §u 83 tr. zák., není však ani v nauce samé, ani mezi naukou a judikaturou jednotnosti ve všech bodech při posuzování objektivních a subjektivních náležitostí tohoto zločinu, pokud se týče při posuzování obsahu pojmů obsažených v ustanovení §u 83 tr. zák. Podle zákonného doslovu záleží objektivní náležitosti zločinu rušení domovního míru v tom, že někdo s více sebranými lidmi vnikne do domu nebo příbytku a tam vykoná násilí na osobě oprávněného nebo na jeho lidech domácích, na jmění a statku. Podle nauky a judikatury není především jednotného názoru o tom, jaký obsah jest přikládati slovu »dům« v §u 83 tr. zák. Nauka (zejména komentář Dra A. Fingra II. díl, vydání 3. str. 347, jakož i Dr. Stooss »Lehrbuch des österreichischen Strafrechtes« 1913, str. 312) vyslovuje názor, že v tomto pojmu nejsou obsaženy místnosti veřejně přípustné, jako kostely, hostince, úřadovny a pod., kdežto judikatura připouští ochranu §u 83 tr. zák. i u takovýchto místností a ustálila se již u tohoto pojmu rušení míru domovního v tom smyslu, že zákon rozumí domem jakákoliv stavení na rozdíl od pozemků nezastavených, bez ohledu na to, zda jsou veřejně přístupna čili nic, a počítá k domům i kostel (rozhodnutí býv. Nejvyššího jako zrušovacího soudu ve Vídni čís. sb. 4013), školu i budovy veřejných úřadů (rozhodnutí tohoto Nejvyššího soudu Kr I 721/21 a Kr I 1015/21, Kr I 1169/22, Kr I 570/23, Kr I 269/23, (sb. Vážný č. 1029, 1318, 1463, 1442), vycházejíc z názoru, že zákon v §u 83 nerozlišuje mezi budovami dle subjektů, jimž náleží, a že není proto příčiny, by byl pojem domu omezován jen na takové budovy nebo místnosti, které jsou v držbě osob soukromých, neb, aby činěn byl rozdíl mezi budovami a místnostmi, které, jsouce v držení veřejnoprávním, ať již státu, obcí, náboženských společností, nebo z jiného důvodu dle svého určení jsou přístupny individuálně neurčitěmu počtu osob, a mezi budovami ostatními, ježto bez rozdílu vstup do každé budovy nebo místnosti za určitých okolností, zejména sleduje-li se jím účel, přičítá se určení budovy nebo místnosti, může se díti s porušením domovního míru oné budovy neb místnosti. Tak tomu jest zejména i u kostelů, které zásadně určeny jsou pouze k náboženským úkonům církve nebo náboženské společnosti, v jejímž držení jest kostel. O druhé náležitosti zločinu rušení domácího míru, t.

j. vniknutí s více sebranými lidmi jest — nehledě k názoru, vyslovenému v komentáři Herbstově k trestnímu zákonu, že vniknutí předpokládá násilné odstranění překážek v cestu se stavících — nauka i judikatura za jedno potud, že zákon rozumí vniknutím každé vstoupení do domu, které nastalo proti vůli oprávněného držitele nebo jeho zástupce, ať již vůle jeho byla projevlena výslovně nebo se dala podle celého stavu věci předpokládati. Při tom jak nauka tak i judikatura známku »sebraných lidí« spatřují již v tom, že aspoň tři pachatelé jednají ve vědomém spolupůsobení při vniknutí, a nežádá se ani naukou ani judikaturou, by tito lidé byli již předem o vniknutí domluveni, ježto právě ve větším počtu lidí, kteří jednají ve stejném bezprávném úmyslu, jest větší nebezpečnost útoku, podniknutého na domovní mír, která se vyrovná nebezpečnosti útoku, podniknutého jednou osobou ozbrojenou (rozhodnutí zn. sp. Kr I 1149/21 (sb. Vážný č. 997), Kr I 1371/21, Kr I 1257/21, Kr I 800/21, Kr I 232/22, Kr I 383/23, Kr I 1015/21 (sb. Vážný č. 1470, 1029) a Kr I 768/21 tohoto Nejvyššího jako zrušovacího soudu, dále čís. 2385, 2456, 4185 rozhodnutí dřívější úřední sbírky a čís. 287 Löfflerova časopisu pro trestní právo. Jednotně jest posuzována v nauce i judikatuře skutková náležitost zločinu rušení domácího míru, pokud jde o násilí na domácích lidech, jmění a statku oprávněného neb o násilí na jeho osobě. Co se týče násilí na osobách, jest jím rozuměti podle zákona jak násilí fysické, tak i násilí psychické, t. j. nebezpečnou pohružku, která se vyznačuje znaky veřejného násilí (Šu 98 písm. b) tr. zák., tak i Šu 125, Šu 190 tr. zák. atd. Pokud přichází v úvahu násilí na jmění a statku, rozumí se tímto násilím každé svěmocné nakládání s věcmi, které jsou v držení oprávněného, třeba by útok na tyto věci neměl za následek poškození jejich podstaty. Při tom, pokud jde o násilí na osobách domácích, počítá se v nim každá osoba, která se zdržuje v domě se svolením oprávněného, a podle judikatury i za takových okolností, že lze předpokládati, že by jí v domě oprávněný ochrany neodepřel (rozhodnutí zn. sp. Kr I 958/20, Kr I 768/21, Kr I 499/21, Kr I 1149/21 (sb. Vážný č. 997) a Kr I 721/21 tohoto Nejvyššího jako zrušovacího soudu, čís. 1168 »násilí«, čís. 2384, 2456, 2668 staré úřední sbírky »osoby domácí«). Po subjektivní stránce vyžaduje se ke zločinu rušení míru domovního podle většiny nauky i podle jednotné judikatury vědomí pachatelovo, že vniká do domu proti vůli oprávněného, a, aby byl pachatel ovládán úmyslem a vůlí, dopustiti se násilí, pokud se týče, aby zahrnul ve svůj úmysl a vůli i případ, že k násilí skutečně dojde. Pouze komentář Dra H. Lamasche (Grundriss des Strafrechtes str. 61, 1902) vyžaduje po subjektivní stránce, aby vniknutí mělo jen ten účel, by v domě bylo spácháno násilí způsobem, uvedeným v Šu 83 tr. zák., kdežto jinak se účelu vniknutí nepřikládá vůbec význam a záleží jen na tom, zda měl pachatel úmysl a vůli, násilí spáchat, pokud se týče i po případě se spácháním násilí byl srozuměn.

Posuzují-li se podle právě uvedených zásad skutková zjištění napadeného rozsudku, vyhovují tato zjištění skutkové podstatě zločinu rušení domovního míru podle Šu 83 tr. zák. ve směru objektivním a též

právní názor nalézacího soudu jest v této příčině správným, a to jak ohledně zločinu podle §u 83 tr. zák., tak i ohledně spoluviny na tomto zločinu podle §§ů 5 a 83 tr. zák. Jest zjištěno, že stěžovatelé vnikli do kostela, který jest domem, chráněným ustanovením §u 83 tr. zák. Poukazuje-li zmateční stížnost k odůvodnění svého názoru, že kostel nepoživá ochrany tohoto zákonného ustanovení, na judikaturu, vyslovující prý tento názor, nemá opory v judikatuře, jak již uvedeno, a ani sama neuvádí určitých dokladů ve svých vývodech. V napadeném rozsudku jest dále zjištěno, že do kostela v B. bylo vstoupeno proti vůli oprávněného, jímž jest v tomto případě katolický farář H., neboť zjistil napadený rozsudek, že kostel v B. jest majetkem katolické církve, že na používání jeho dosud má právo jen katolický kněz a toho času katolický farář H., že do kostela vstoupili stěžovatelé za tím účelem, aby tam byly vykonány československé bohoslužby, a že přes to, že je farář ven vykazoval a konání bohoslužeb zakazoval, v kostele setrvali a bohoslužby tam vykonali, dále, že dne 26. prosince 1921 byly kostelní dvěře zamčeny, že četníci hájili jednotlivé vchody, což jsou všechno důkazy zřejmé vůle oprávněného faráře H-a, nedovoliti žádným způsobem vykonání československých bohoslužeb v kostele, a byla tato vůle projevena jednak výslovně, jednak takovými opatřeními, že o ní nemohlo býti objektivně pochybností. Není dále podle zjištění napadeného rozsudku pochyby ani o tom, že vniknutí stalo se s více lidmi sebranými. Dne 20. listopadu 1921účastnili se vniknutí ze stěžovatelů František D., Karel D., Josef M., Karel D., Petr N., Josef D., Josef Č., Josef P., Bohumil U. a Josef O., dne 26. prosince 1921 pak obžalovaní Antonín P., Josef J., Bohumil U., Jaroslav J. a Pavel K. a bylo těchto stěžovatelů více i po té, když se k nim nepočítá při vniknutí obžalovaný Stanislav Š., který byl z obžaloby pro zločin podle §u 83 tr. zák. v tomto bodě sprostěn. Napadený rozsudek zjišťuje o všech stěžovatelích, že vnikli do kostela společně a to dne 20. listopadu 1921, byvše všichni předem mezi sebou smluveni, že do kostela vniknou a tam své pobožnosti vykonají, dne 26. prosince 1921 pak že byli všichni stěžovatelé, kterých se tento případ týká, předem srozuměni o vpádu, čímž nalézací soud rozumí zase jenom vniknutí do kostela. Zjistil tedy nalézací soud v obou případech u stěžovatelů všech ještě více, než žádá zákon sám, který se spokojuje s tím, že si stěžovatelé byli společného vstoupení do kostela proti vůli oprávněného faráře H-a vědomi v okamžiku, kdy vstup nastal. Konečně jest v napadeném rozsudku zjištěno, že v obou případech vniknutí do kostela v B. bylo spácháno násilí a to jak na osobě oprávněného, tak i na osobě domácí a na jmění oprávněného. Dne 20. listopadu 1921 bylo spácháno násilí na faráři H-ovi stěžovatelem Josefem P-em pohrůžkou, že farář H. svým jednáním spáljuje za sebou všechny mosty klidného spoluzití, dále bylo spácháno násilí tím, že neznámým účastníkem shromážděného lidu v kostele byly za československých bohoslužeb rozsvíceny svíčky, majetek to katolického kostela, a konečně bylo stěžovateli Josefem M-ým a Josefem D-ým použito zvonů, jež rovněž náležejí katolickému kostelu. Dne 26. prosince 1921 dopustil se násilí na faráři H-ovi a Anně H-ové obžalo-

vaný Stanislav Š., který je několikrát šťouchl, dále obžalovaný Antonín P., který vytáhl svazek klíčů ode dveří sakristie a odevzdal je stěžovateli K-ovi, od kterého je převzal obžalovaný J., načež jimi svémocně otevřel dveře kostelní.

Zmateční stížnost namítá především, že nalézací soud výrok, pronesený dle rozsudkového zjištění obžalovaným P-em vůči faráři H-ovi, když farář odepřel dáti svolení ke konání československých bohoslužeb v katolickém kostele, že totiž farář tímto jednáním spaluje za sebou všechny mosty klidného spoluzití, vykládá nesprávně jako nátlak na faráře H-a. Než výklad vnitřního smyslu, dosahu a záměru toho kterého výroku jakož i zjištění úmyslu, v kterém byl pronesen, je zjištěním skutkovým, úvahám pak, jimiž nalézací soud dle rozhodovacích důvodů na základě výsledků průvodního řízení vzhledem k okolnostem a situaci, za nichž obžalovaný výrok pronesl, dospěl k výkladu výroku toho jako vyhrůžky, nelze upřít oprávnění. Pokud jde o násilí, spáchané na faráři H-ovi a Anně H-ové dne 26. prosince 1921, jest zřejmo z rozsudkového zjištění, že obžalovaný Š. podnikl útok na tělesnou bezpečnost obou, což vyhovuje násilí po rozumu §u 83 tr. zák. při rušení domovního míru. Ježto Anna H-ová byla jako katolička v katolickém kostele, jest za to míti, že byla účastna ochrany faráře u tohoto kostela H-a, a že by jí jako věřící církve římsko-katolické farář nebyl ochrany v kostele odepřel, pročez jest jí pokládati za domácí osobu podle §u 83 tr. zák. Pokud jde o násilí na věcech, byla zasažena zapálením svíček dne 20. listopadu 1921 i podstata jejich a není pochyby, že toto násilí šlo tak daleko, že bylo ničením majetku kostelního. Při použití zvonů stačí podle uvedených zásad, že jich bylo svémocně použito ke zvonění pro církev československou, ač toto užívání podle vůle oprávněného, který bohoslužby československé v kostele zakazoval, nebylo přípustno. Proti vůli oprávněného faráře H-a bylo konečně nakládáno i se svazkem klíčů od sakristie, které byly odňaty jeho moci, ač jsou důležitou součástí panství nad kostelem. Nejvyšší jako zrušovací soud nepřipojuje se však k názoru nalézacího soudu, že násilí bylo v kostele spácháno na věcech již tím, že obžalovaný Bohumil U. sloužil v obou případech v kostele československou mši. Zrušovací soud připojil se v této příčině k názoru, vyslovenému rozhodnutím tohoto soudu ze dne 11. ledna 1924, Kr I 269/23 (sb. Vážný č. 1442), že v pouhém bohoslužebném výkonu při oltáři nelze spatřovati výkon násilí na jmění a statku, ježto by v opačném případě rozšiřující výklad zákonného pojmu »a tam vykonal násilí...« šel příliš daleko a neodpovídal duchu zákona, jenž zločin tento zařadil do hlavy, jednající o veřejném násilí, a čin sám opatřil marginální rubrikou »čtvrtý případ« veřejného násilí, spáchaný násilným vpadnutím do cizího nemovitého majetku, a odchyľuje se takto rovněž od opačné zásady, obsažené v rozhodnutí ze dne 24. ledna 1924, Kr I 570/23 (sb. Vážný č. 1463). Bez významu jsou námitky zmateční stížnosti, že stěžovatelé byli dříve příslušníky církve katolické, že přispívali na kostel v B., jej opravovali a že si proto právem činí nárok na používání kostela, dále pokud poukazují na §§y 106 a 124 zákona ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n. (ústavní listiny). Tyto

námítky patrně mají na mysli, že stěžovatelé náležejí k osobám oprávněným v katolickém kostele v B., a že, vykonávající tam bohoslužbu, neučinili tak ani proti vůli oprávněného ani násilně. Pokud jde o ono tvrzení, přehlízejí stěžovatelé zjištění napadeného rozsudku, že kostel v B. jest majetkem katolické církve a že právo používání jeho má jen katolický kněz, toho času katolický farář H., takže nemůže býti řeči o tom, že obžalovaným příslušelo k onomu kostelu nějaké užívací právo. Pokud zamýšlejí stěžovatelé hájiti se takto proti předpokladu, že spáchali násilí, svědčí proti nim doslov Šu 83 tr. zák., podle něhož jest lhostejno, jakou pohnutkou byl veden ten, kdo se násilí při vniknutí dopustil. Konečně jest podotknouti, že poukaz na ustanovení ústavní listiny nemůže po objektivní stránce ničeho znamenati pro obhajobu obžalovaných, ježto tato zákonná ustanovení vyjadřují myšlenku zásadní rovnosti všech občanů, což však není souhlasné s pojmem libovůle, na kterou se takto odvolávají stěžovatelé, tvrdíce vlastně, že z občanské rovnosti a náboženské svobody vyplývá pro ně oprávnění československé bohoslužby odbývati libovolným způsobem a kdekoliv; však i v této příčině podrobeni jsou obmezením, vyplývajícím pro ně ze soukromého i veřejného práva, tedy zejména také těm, že nemohou používat bez dalšího k výkonu československých bohoslužeb katolického kostela. Pouze o to zde šlo, aby nevykonávali bohoslužby československé církve způsobem b e z p r á v n ý m v katolickém kostele, nikoli však o to, aby jim bylo vůbec zabráněnoúčastniti se československých bohoslužeb způsobem n e p ř í č í c í m se právnímu řádu. Objektivně jest proto podle dosavadních zjištění napadeného rozsudku naplněna skutková podstata zločinu podle Šu 83 tr. zák. a tím jest také zjednáno dostatečný podklad pro posouzení viny obžalovaného Josefa D-ého, pokud jde o zločin podle §§ů 5 a 83 tr. zák., ježto spoluvina na tomto zločinu po objektivní stránce vyžaduje jen, aby zločin, k němuž bylo naváděno nebo pomáháno, byl objektivně uskutečněn. Že však ani u tohoto obžalovaného nemohlo v tom směru dojíti k zavržení zmáteční stížnosti, bude zřejmo z dalších vývodů tohoto rozsudku.

V subjektivním směru vyhovuje napadený rozsudek potud, pokud zjišťuje, že stěžovatelé byli si vědomi, že v obou případech vnikají do kostela proti vůli oprávněného, což zřejmě plyne z rozsudkových důvodů, které, vyličující, že do kostela bylo přístupu bráněno, docházejí v prvním případě k závěru, že stěžovatelé vnikli do kostela jako příslušníci československé církve přes odpor dočasného správce faráře H-a, v druhém případě pak usuzují, že případ udál se tak, jak bylo vyličeno, při čemž rovněž jednak všeobecně, jednak u jednotlivých obžalovaných se v rozsudku vytýká, že přístup do kostela nebyl volný, a vyvrací se výpovědi, svědčící ve prospěch obžalovaných. Zrušovací soud však, vycházející z uvedeného již obecného právního hlediska o subjektivní podstatě zločinu rušení míru domovního, pohřešuje v napadeném rozsudku zjištění, že stěžovatelé, kteří byli vesměs odsouzeni pro zločin podle Šu 83 tr. zák., ač se všichni osobně násilí nedopustili, byli vesměs ovládání úmyslem a vůlí, spáchati v kostele násilí, pokud se týče, že souhlasili s násilným počínáním si v kostele, pakliže k němu skutečně

dojde. Jest pouze zjištěno v napadeném rozsudku, že násilí bylo spácháno neznámou osobou, která rozžala svíčky, dále obžalovaným Josefem D-ým vůči faráři H-ovi, obžalovanými Josefem M-ým a Josefem D-ým na zvonech, v druhém případě dne 26. prosince 1921 pak, že se násilí dopustil obžalovaný Stanislav Š. vůči faráři H-ovi a Anně H-ové, dále Antonín P., Josef J. a Pavel K., kteří svémocně nakládali s klíči od sakristie, nebylo však u obžalovaných, kteří doposud, vyjma obžalovaného Š-e, přicházejí v úvahu, nalézacím soudem zjištěno, že jeden každý z nich v okamžiku vniknutí byl ovládán úmyslem, dopustiti se násilí, z čehož teprve bylo by zřejmo, že vniknutí do kostela a vykonané násilí tam tvoří jeden celek a proto nejen po objektivní, nýbrž i po subjektivní stránce skutkovou podstatu zločinu dle Šu 83 tr. zák., spáchaného rušením domovního míru. Nejen však, že není tento vztah subjektivní vyjádřen u některých obžalovaných, násilí se dopustivších (u Josefa P-a, Josefa M-ého, Josefa D-ého, Antonína P-y, Josefa J-y a Pavla K-a), nýbrž schází v rozsudku i další zjištění, z jakého důvodu subjektivně odpovídají tito právě jmenovaní obžalovaní za násilí, kterého se dopustili jiní z nich, tím méně jest v rozsudku vyjádřeno, že subjektivně stihá odpovědnost i obžalované, kteří sami v kostele ruky činně k násilí nepřiložili (Františka D-ého, Karla D-ého, Karla D-a, Petra N-a, Josefa Č-a, Bohumila U-a, Josefa O-u, Jaroslava J-e). Těmto a všem obžalovaným vůbec mohla by býti přičítána vina v subjektivním směru za násilí, spáchané jinými obžalovanými, pokud se týče neznámým účastníkem, který rozžehl dne 20. listopadu 1921 svíčky, a obžalovaným Stanislavem Š-em, jenom tenkrát, kdyby bylo zjištěno, že všichni stěžovatelé jednali ve vědomé součinnosti společného podnikání, že se jeden každý z nich ztotožňoval s násilnou činností druhého, a že, ať již mlčky, ať výslovně, dával na jevo, že souhlasí s vykonáním násilí nebo že výkon násilí vyhovuje jeho e v e n t u á l n í m u z l é m u ú m y s l u. Teprve, kdyby toto bylo zjištěno, mohla by býti řeč o tom, že stěžovatelé jsou spolupachateli zločinu podle Šu 83 tr. zák. a že jeden každý z nich jako spolupachatel zodpovídá za celý výsledek společné činnosti, vyplývající z téhož zlého úmyslu (Finger: Strafrecht 1912, první díl, str. 506, Dr. Stooss: Lehrbuch des österr. Strafrechtes 1913, str. 128, Dr. Josef Prušák: Studie o účastenství 1909, str. 124 a násl., dále rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu Kr I 800/21, Kr I 1149/21 (sb. Vážný č. 997), Kr I 1371/21, Kr I 1257/21 a čís. 2456 staré úř. sb.). Zmateční stížnost právem vytýká tento nedostatek s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. Zrušovací soud nemohl vzhledem na tento nedostatek rozhodovati ve věci samé, ježto, zjistiti subjektivní vinu stěžovatelů se správného hlediska zde vytknutého, jest úkolem nalézacího soudu. Bylo proto napadený rozsudek zrušiti, při čemž se podotýká, že v případě zjištění společné viny všech stěžovatelů odpovídali by tito i za zavinění onoho neznámého, který zapálil svíčky dne 20. listopadu 1921 a za násilí, spáchané obžalovaným Š-em, ježto v tomto případě podle zásady Šu 5 tr. zák. zůstává pro ně bez významu, že tento obžalovaný byl sprostěn z obžaloby pro okolnosti, v jeho osobě nastalé.

Důsledek zrušení rozsudku, pokud jde o zločin podle Šu 83 tr. zák., objevuje se i při rozhodování o zmateční stížnosti Josefa D-ého, pokud jde o zločin podle §§ 5 a 83 tr. zák. Výrok o jeho vině předpokládá, že se pachatelé dopustili dokonaného zločinu neb aspoň pokusu zločinu podle Šu 83 tr. zák., o čemž však zrušovací soud právě z důvodů u ostatních stěžovatelů uvedených nemohl dosud rozhodnouti. Bylo tedy zmateční stížnosti i v tomto bodě vyhověti a uznati, jak uvedeno. Při novém jednání u soudu nalézacího bude ovšem při zjišťování objektivní stránky zločinu podle Šu 83 tr. zák. dbáti toho, zda skutečnosti, které budou pachatelům přičteny, byly obsaženy ve zlém úmyslu návodce, obžalovaného Josefa D-ého, a to po případě i v jeho zlém úmyslu eventuelním. Nebylo proto třeba zabývat se námitkou obžalovaného Josefa D-ého, že jeho slova nebyla spoluvinou po rozumu Šu 5 tr. zák., nehledě ovšem k tomu, že podle celého stavu věci, zjištěného dosud napadeným rozsudkem, bylo jeho počínání ve spojení s jeho slovy povzbuzujícím příkladem pro všechny ostatní pachatele a že vyjadřovalo i schvalování jejich počinu. I kdyby po objektivní stránce nedošlo u pachatelů ani ke spáchání pokusu zločinu, musilo by býti jeho jednání uvažováno s hlediska Šu 9 tr. zák., hledíc k Šu 262 tr. ř.

Čís. 1530.

»Opilostí« ve smyslu Šu 523 tr. zák. jest pouze opilost, vylučující přičitatelnost zločinu.

(Rozh. ze dne 5. března 1924, Kr I 483/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 24. května 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 175 II c) tr. zák. a přestupkem lehkého ublížení na těle dle Šu 411 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost není odůvodněna, neboť jediná výtku, uplatňovaná s hlediska důvodu zmatečnosti podle Šu 281 čís. 9 a) tr. ř., že prý nelze souhlasiti s názorem prvního soudu, že by pouze úplná opilost, nikoli jen zjištěná podnapilost vylučovala trestnost obžalovaného pro přestupek dle Šu 411 tr. zák., nemá v zákoně nížádné opory. Ustanovení Šu 523 tr. zák., jehož původního německého doslovu se stížnost dovolává, praví jen, že se pro opilost jako přestupek trestati má, kdo jsa opilý, dopustí se činu, který by se mu mimo opilost přičítal za zločin. Cituje při tom § 236 tr. zák., který výslovně poukazuje na § 2 písm. c) tr. zák. Nutno tedy vykládati ustanovení Šu 523 tr. zák. v souladu s Šem 2 písm. c) tr. zák. a lze opilostí rozuměti jen opilost, vylučující přičitatelnost zločinu, tedy podle Šu 2 písm. c) tr. zák. jen stav úplného opilství. Namítá-li stížnost, že § 523 tr. zák. mluví o »Trunken-